SVARTA HANDEN

ROMAN AF C. F. RIDDERSTAD.

(Forts.)

FEMTE KAPITLET.

Castenhof.

Äldre handlingar berätta om en gammal källare, vid namn "Tre tunnor", i hörnet af Drottninggatan och Bergsgränden, på hvars skylt stod: "Anno 1650, Tre Tunnor". Man förmodar emellertid, att något misstag i denna lokaluppgift eger rum, och att denna källare är ingen annan än den i flera afseenden så ryktbar vordna Castendorf, som 1650 den 9 februari erhöll tullfrihet på trettio åmar rhenskt, tio pipor spanskt och tjugu oxhufvuden franskt vin årligen.

Castendorf började uppbyggas 1645 på stadens egen bekostnad, i afsikt att der inrymma kämnerskämmaren för Norrmalm; 1649 var byggnaden färdig. Drottning Christinas privilegier af den 9 februari 1650 anbefallde, att, utom det att kämnersrätten där skulle fortfara, ett skänkeri af främmande drycker äfven borde inrättas. Och, efter all anledning erhöll stället sitt ännu bibehållna namn efter den förste vinskänken, Casten Hof, hvars porträtt finnes i det yttre stora skänkrummet. Under Carl XI:s tid inrättades här väningsrum för främmande ministrar, och sedermera förvandlades en del af lokalen till boställe för chefen vid ett af gardesregementena. I källarhvalfven egde man goda, säkra fängelser, där många brottslingar blifvit bevarade, om icke inqvisitoriskt pinade.

Hvilken brokig, vexlingsrik historia eger icke detta hus — hvilket galleri af politiska intriger, militära åtgärder, juridiska undersökningar, bacchanaliska fester, kval och löjen. Häfderna ega sina mysterier: Castenhofs stenmurar omsluta många af dem.

(På samma plats, där Castenhof stod, då detta skrefs, befinner sig nu Rydbergs hotell.)

Det var här, som mannerheimska klubben, bildad af 1809 års revolutionsmän, åtminstone tidtals sammanträdde.

Här såg man Mannerheim, revolutionens Cato, Adlersparre, revolutionens hjälte, Ankarsvärd, revolutionens ungdomsvishet, Hjärta, Arnell, revolutionens adjutanter, J. Cederström, de la Grange, Silfverstolparne med flera.

I de yttre rummen gick det bullersamt till väga. Där läste man tidningar och tömde sina glas; man studerade dagens flygskrifter och drog sin spader; man politiserade och skötte sina tärningar.

I det inre rummet öfverlade de visaste om statens öden.

Så snart ryktet inträffade i hufvudstaden om Carl Augusts oförmodade, men betänkliga sjukdomsfall — och slutligen äfven förmenandet, att han redan aflidit, ehuruväl ingen visste, huru sig därmed förhöll — började denna klubb åter sina sammanträden.

Man organiserade sig. Den hemliga polisens verksamhet togs i lifligare anspråk än någonsin förut. Grewesmöhlen, till sin natur en äkta demagog, fick fullt upp att göra. Spioneriet systematiserades så fullkomligt, som möjligt, med fäst afseende på dem, man misstänkte. Rykten kommo och gingo. Upphetsningen lämnade ingen fred och ingen ro. Den ene berättade det, den andre ett annat. Efter hvarje ny och olika underrättelse riktade man in sin ställning på nytt. Spelet stod aldrig ett enda ögonblick stilla. Än schackade man konungen och än drottningen, än angrep man tornen, än löparne, och än trodde man sig själf både schack och matt.

Vauvenard var bekant med källarmästaren på nedre botten och hade under de flera besök, han gjort där, till och med förvärfvat sig hans välvilja. En slösande hand är ju oemotståndlig. Nu infann han sig åter där.

— Finnes något rum att hyra, beläget ofvanom det innersta klubbrummet? frågade han.

— Skulle herr grefven vara nöjd med ett litet sådant, så finnes verkligen ett smålog källarmästare.

— Jag känner er, källarmästare. Jag vet, att ni kan besvara en hemlighet, om man uppväger den efter sitt verkliga värde — icke sant? Ni förstår, att jag har mina infall, men betalar bra. Hvad menar ni?

— I min belägenhet, svarade denne, komma och gå hemligheter lika fort som skillingar och riksdalrar. Jag är ej nogräknad. Se där min enda hemlighet, som källarmästare här på Castenhof.

—Vi förstå hvarandra således. Låt mig se rummet.

— De begäfvo sig dit.

— Har ni en borr, källarmästare, så vid som en blank riksdaler.

— Huru — hvad vill ni med den — en borr?

Och källarmästaren log därvid så slipadt, att han tydligen visade sig förstå, hvad Vauvenard menade.

— Jag vill ha ett hål mitt igenom detta golf, genmälde Vauvenard och ned i klubbrummet.

— Hvartill, om jag får fråga? inföll källarmästaren, ehuru han synbarligen ville säga, hvad ger ni mig därför?

— Min afsikt är att fylla det med blanka specieriksdalrar, förstås — för er räkning.

Och ett hål blef borradt, och sedan dess längd blifvit uppmätt, tylldes källarmästarens ficko bokstafligen med motsvarande specieriksdalrar.

Affären var god på ömse sidor.

Några timmar efter samtalet i fersenska palatset stod en person lutad mot fönsterposten i det af grefve Vauvenard hyrda rummet.

Gestalten var lång och smärt, frisk och stark, ehuruväl något mager. Ansiktet var blekt, något färadt, märken efter häftiga lidelser; eljest bar hela hans väsen prägeln af djärfhet och orubblig beslutsamhet. Vänstra handen låg medvetslöst eller instinktmessigt knuten mot fönstret, den högra var instucken innanför vesten. Mannen var ingen annan än Vauvenard.

Hans blick flog öfver Gustaf Adolfs torg.

Från den vid Sofia Albertinas palats posterade vakten hördes i detsamma ropas i gevär.

— Hvad nu? mumlade Vauvenard mellan tänderna.

Vakten trädde under vapen, och på samma gång manskapet skyldrade, rullade en trumhvirfvel sin brummande hälsning för det förbipasserande öppna kungliga ekipaget, hvari Carl XIII satt med en uppvaktande kammarherre.

— Res du till Haga för matsmältningens skull. Då spitan darrar i sådana händer som dina, smider republiken som allra bäst sina vapen för framtiden. Hvem kommer där?

Vauvenard rynkade pannmusklerna och ögonbrynen, för att skärpa föremålet. En medelålders, mager och blek man nalkades nu ingången till Castenhof. Han var klädd i knäbyxor, silkesstrumpor och skor. Bakom honom bar en betjänt hans kappa.

— Det var han.

Mannen var ingen annan än justitieombudsmannen, baron Mannerheim, en af den tidens ryktbaraste statsmannaklokaste män, den politiske ledaren för det då mest inflytelserika partiet.

Såsom ledamot af hemliga utskottet hade han år 1789 med omutlig djärfhet, med fast, obestridlig öfvertygelse bekämpat säkerhetsakten; och då han ej förmådde motsätta sig konungaviljan, lämnade han embetsmannabanan, för att först tjugo år därefter, eller af 1809 års revolution, åter inkastas i de högre medborgerliga värfvens hvirfvel. Han var den förste, som den 10 maj i ständernas gemensamma närvaro på riksalen uppträdde och talade öfver det störtade konungahuset det afgörande ordet: afsättning, och därjämte den första ordföranden i det första konstitutionsutskott, so mSverige någonsin egt.

Mannerheim var icke aristokrat, han var byråkrat; men icke medelmåttans, lyckosökeriets, hofgunstens, egennyttans; han var byråkrat i demokratisk anda, den ende Sverige ditills ägt.

Vauvenard begaf sig till det rör, som han i ett af rummet hörn lätt inskrufva i det borrade hålet. Vid detta rör hade han redan förut följt flera af klubbens öfverläggningar.

Han lyssnade.

— Har någon vidare underrättelse inlupit om Carl August? frågade en röst.

— I går afton erhöll jag extra underrättelse.

— Nåväl?

En väntansfull tystnad följde på detta spörsmål. Det är med politiska personer, som medstora spelare, allt, hvad de äga, står oftast på ett kort.

— Hur stå våra aktier — låt höra!

— Ni inse den fara, hvari Carl Augusts död — i fall den olyckligtvis inträffat eller inträffade — skulle inkasta landet och oss?

— Ja, ja!

— Man måste vara beredd på allt, äfven på det värsta. Den nya ordningens motparti är mäktigt: enkedrottningen, de la Gardie och hans liga, Fersarne, Piprarne, Wachtmeistrarne, Bonde, Ugglas, Armfelt...

— Vi känna dem — låt oss höra underrättelsen om kronprinsen.

— Vårt legitimistiska motparti skall göra allt för den landsförvista prins Gustaf, och denne, erkänd, skulle med 1772 års exempel för sina ögon kullkasta 1809 års författning o. af omsorg för egen säkerhet behandla oss såsom riksförrädare.

— Ni har rätt, vi vore förlorade — men underrättelsen, underrättelsen...

— Ar, gud vare pris och lof, gymnsam. Ryktet om hans död var falskt förmodligen uppdiktadt af våra motståndare, i ändamål att begagna sig af hans frånvaro, för att fiska i grumligt vatten. Carl August, skriver min korrespondent, har några dagar uppehållit sig vid Ramlösa och befunnit sig vid ganska god hälsa.

— Vidare!

— Det bref jag bekommit är daterad den 28 på morgonen, kort efter hans kungl. höghets afresa därifrån. Han var då frisk, vid mantert och gladt lynne och ärnade sig genom Hälsingborg till Qvidinge hed.

Alla jublade högt öfver denna underrättelse, som öfverensstämde med deras politiska önskningar. Vauvenard tyckte ej riktigt om den. Ryktet om prinsens död var således verkligen ogrundadt. Det kunde ej längre betviflas.

Läsaren inser säkert, att af de tre kurirer, hvilka, enligt hvad vi förut nämnt, begifvit sig af till Stockholm, nu anförda underrättelser anländt med den första af dem.

Klubben var nära att bryta upp.

Större delen begaf sig ut i yttre rummen, där glasen gjorde sin rund under gästernas glada skämt och tärningarnes afgorande lek. Den mulna förstämdhet, som ovissheten om kronprinsens hälsotillstånd hitintills utbredt öfver sällskapet, hade likt en dimma skingrats af den erhållna underrättelsen, och man tog nu sin skada igen.

— Lefve kronprinsen! Lefve 1809 års män! stojade man.

Endast Mannerheim satt ännu kvar, tyst och stilla, i det inre rummet.

Ljudet af en stark klatsch hördes i detta ögonblick utanför fönstren.

Man såg ut.

Ett praktfullt, nästan furstligt ekipage stannade i detsamma vid trappan till Castenhof. Vakten vid torget hade gått i gevär och skyldrade. Ekipaget var förspändt med fyra mörkbruna, ståtliga hästar.

Ur vagnen nedsteg en reslig, äldre man med snöhvitt hår.

— Det är Fersen, Fersen! ropade klubbens medlemmar. Han kommer hit, han, vår fiende! Hvad kan han vilja?

Snart hade män åter samlat sig kring Mannerheim, mannen med det bleka, orubbliga, tänkande ansiktet, mannen med en drakonisk lag på sin panna, med en regeringsform i sin blick, en successionsordning i sina tankar och en riddarhuslag i sitt hjärta.

I stället för det nyss stojande vimlet, hade den djupaste tystnad inträdt.

Vauvenards öga var såsom fastvuxet vid röret, och pupillen vidgade sig begärligt, för att ej låta något unsgå sig.

Han kunde ej förstå, hvad som föranledt Fersen till detta uppträdande. Något oförmodadt måste ha inträffat. Hans nyfikenhet var på det högsta spänd.

Långsamt skred riksmarskalken grefve Fersen fram genom rummet. Han liksom andades fungt i denna atmosfer af en tid, som hvarken var folkets eller tronens, utan efter hans omdöme endast parvenyernas.

Det låg så mycken naturlig höghet i hela hans personlighet, att hvarje karaktär af lägre ordning skulle känna sig nedtryckt, där han uppträdde.

Fersen hade icke aftagit hatten; men oaktadt denna förolämpning hade alla rest sig upp, med undantag af Mannerheim, som med rynkad panna och likblekt ansikte ännu bibehöll sin plats.

Vid Fersens sida gingo tvenne yngre män. De voro till sitt utseende så lika hvarandra som tvillingar; den ene såg likväl något mera lidande ut och stödde sig äfven på den andres arm. Den förre af dem var Anton Ankarsparre, den senare hans vän Falk.

Fersen hade kommit till bordet. Alla iakttogo den djupaste tystnad, i afvaktan på hvad Fersens ovanliga uppträdande kunde hafva att betyda.

Innan han började tala, flög hans blick långsamt omkring laget, liksom ville han granska den krets, i hvilken han nu befann sig.

Sedan han sålunda mönstrat de närvarande, lyfte han på hatten, liksom han först nu erinrat sig en skyldig höflighet. Han tycktes dock åter ämna sätta den på sig, då Mannerheims blick föll på honom så tung, så allvarlig, så betydelsefull, att han ofrivilligt sänkte den åt sidan.

Men om han sänkte hatten, höjde han sitt hufvud, och denna rörelse med ett hufvud, krönt af årens silfverkrona, var full af majestät.

Musklerna kring ansiktets nedre del rörde sig nu, liksom ville han tala; men intet ord kom öfver hans läppar, tungan syntes neka honom sin tjänst.

Allas uppmärksamhet var riktad på honom.

Ännu en gång flög hans blick omkring rummet och stannade slutligen på Mannerheim.

Dessa män, den ene slutet, den andre början af ett sekel, hade icke länge blickat in i hvarandras allvarliga ögon, förrän Fersen, liksom erbjudande sin vänskap, utsträckte mot honom sin högra hand.

Mannerheim rörde sig ej ur stället. De närvarande sågo förundrade på hvarandra.

Fersen, som märkte, att man ej förstod honom, förklarade nu med en af djup rörelse lifvad stämma:

— Jag kommer för att erbjuda er min hand, min vänskap.

Mannerheim sänkte därvid sitt hufvud. Han syntes vilja genomtänka, hvilken afsikt Fersen kunde hafva med ett så oväntadt anbud. Då han åter lyfte upp hufvudet, halkade ett hastigt förflygande, bittert småleende öfver de vanligtvis strängа läpparne.

— Jag förstår icke ers excellens' afsikt, anmärkte han, under det han reste sig, vi äro icke djupsinniga politici för att inse...

Fersen gjorde en knyck på hufvudet, liksom missbelåten med anmärkningen.

— Det är icke för min skull, mina herrar, återtog Fersen med kort, afbruten röst, jag gör er detta anbud. Kärleken till fäderneslandet förestafvar mig mitt handlingssätt. Jag räcker er min hand i den gamla, den detroniserade dynastiens namn.

Ett sorl lopp igenom rummet. Under uttryck af ovilja vände sig alla klubbens ledamöter emot Mannerheim, liksom uppmanande honom att besvara ett förslag, som hardt nära innebar ett majestätsbrott emot den nya dynastien, den bestående ordningen.

Vauvenard hade härunder med brinnande ifver följt, hvad som tilldrog sig under honom. Än lade han ögat, än örat till språkröret, vredgad öfver att han icke med sin blick kunde nå hela taflan. Hans otålighet visade sig i hans rörelser, i hans utseende. Än lutade han sig ned, liksom hade han velat genomtränga själfva språkröret, än reste han sig upp, färdig att stampa i golfvet af förtrytelse, hejdande sig dock af fruktan att genom något oförsiktigt buller föranleda en för honom ogynnsam upptäckt.

Han hade bemärkt de två lika personerna, som uppträdde med Fersen, och i ögonblicket stod det klart för honom, att Antons vän Falk var återkommen. Hade han kunnit förvandla detta golf, hvarpå han stod, till ett åskmoln och sig till en blixt, skulle han i denna stund nedstörtat förkrossande öfver dem alla.

— Om jag förstår ers excellens' mening riktigt, yttrade Mannerheim med ett så afvägdt lugn i sin röst, som om han talat under inflytandet af ett vattenpass, så innebär ert anbud om vänskap den afsikten, att vi häruppe i hufvudstaden skulle begagna tiden, medan vår tronföljare vistas i Skåne, för att förändra de för handen varande förhållandena, kanske för att afsätta honom och åter i sina furstliga rättigheter insätta den gamla dynastien. Vänd er då till nationen, ers excellens; vi svara — hvad den svarar.

Mannerheim hade talat långsamt och afvägdt, alltjämt betraktande sin motståndare, för att utröna, hvad verkan hans ord skulle göra.

En ögonblicklig, mörk vrede brann i Fersens anlete; men snart lugnade han sig åter.

— Revolutionen, sade han därefter — jag har aldrig, som ni, mina herrar, varit med om någon revolution, mitt sköldemärke är i det fallet rent. Gifven konungarne hvad konungarna tillhörer...

— Och folken hvad folken tillhörer! afbröt honom Mannerheim med allvarlig stämma.

— Också det har jag gifvit, mina herrar, fortfor Fersen — men hvad gäfven I? tillade han och mätte dem med en utmanande rörelse. Men lika mycket, det hör icke hit, hvad vi varit, utan hvad vi hädanefter böra blifva. Fäderneslandet behöfver frid och lugn, och partiernas olika intressen måste vika för den allmänna rösten. Det är i dess namn jag talar här, det är för dess skull jag hitkommit, och för dess skull, som jag ännu utsträcker min hand till vänskap och försonlighet. Jag talar här från en af kulistörtad tron, och beder er att förena er med mig, för att åter upprresa den! Må vara att jag är en stämma från en forgångens tids graf-var, men äfven de dödas ropande röst böra icke de vise försmå. I hafven satt eder till doms öfver en olycklig konung, och er dom har fallit tung öfver hela hans afkomma: sutto ni väl, mina herrar, då i försynens stad och ställe och dömde ni allt intill tredje och fjärde led? Jag klagar icke hvarken öfver er eller öfver nationens dom beträffande Gustaf IV Adolf; men domen öfver hans son är en orättvisa, som skall gå tillbaka öfver eder själfva. Märken I icke, att domen redan har börjat, guds dom?

Det var något mäktigt straffande i hans sista ord, det föll som ett slag ur skyn, hvilket väl traffade deras hjärtan, men icke krossade dem, emedan meningen deri var dunkel. Om äfven Guds dom sväfvade öfver deras hufvuden, sågo de likväl icke den ljungeld, som tänder och bränner.

Endast på Mannerheim gjorde hans ord ej något intryck. Om äfven hjärtat darrade i hans bröst, syntes icke den minsta rörelse däraf i ansiktet, ty det var lugnt och passlonsfritt.

— Guds dom, svarade han, sväfvar öfver oss alla. Inför den högste är ingen fri och ren. Men hvad vi ellej hvad nationen gjort, kan icke återgöras; och för en och hvar, som vill landet väl, återstår intet annat än att snabbtästa det gjorda. Ers excellens, vi äro skyldiga er vördnad; men mer än vördnad äro vi skyldiga våra lagar och den nya dynasti, som uppskjuter i sitt första rotskott ur svensk jord i vår tronföljares, i kronprinsen Carl Augusts namn; vi äro skyldiga dem trohet.

Under det Mannerheim med värme och kraft yttrade sig, upplyfte hans vänner allt högre och högre sina hufvuden och mätte Fersen med eldiga och djärfva uttryck i sina ansikten. Det syntes likväl att Fersen ännu icke uttömt hela sin stölthet i den blick han slungade emot dem.

Äfven för den i politiken mindre invigde hade det varit lätt att inse, hvilka mot hvarandra kämpande krafter, som representerades af de här närvarande. Tvenne stora, viktiga tider, en i historien tillbakasjunkande och en uppgående, stredo här om platsen, och den brygga öfver afgrunden, som Fersens hjärta sökte bygga, då han frånträdde sin enskilda motvilja och utsträckte till sina politiska fiender ett försonande handslag, ägde ej en gång numera nog styrka att kunna motstå misstankens svarta, brusande väg, utan bortrycktes af den.

Politiken känner icke annat än strider och fred, segrar och nederlag; just det, att religionen ensamt lär oss försoning, ställer densamma såsom korset utjämnande öfver alla världsliga funder. Vår tids egentliga sjukdom ligger också väsentligast däri, att partierna söka grundorsakerna till sina åsikter och handlingar långt mera i samhällslifvets yttre fenomen än i dess inre; söka dem mera i frågornas praktiska beskaffenhet och natur, än i de eviga, för släktena bestämmande, gudomliga lagar, för hvilkas rätta handhafvande det fordras icke allenast kunskaper och erfarenhet, politisk fyndighet och statistisk registerkunskap, utan en lefvande blick in i människornas egna hjärtan, i släktets andliga tillstånd. På den väg, där de nu vandra, väcka de oupphörligt upp egennyttan, hatet, missnöjet och oviljan mot hvarandra; och försoningen, den enda makt, som kan rädda släktet i denna så väl som en annan värld, flyger, en rädd och fridlös dufva, öfver en oändlig synderflod.

Ett ögonblick af kort, men plågsam, spänd tystnad, inträdde, då Mannerheim slutade. Man tycktes nästan ha väntat att se Fersen nedslagen och tillintetgjord; men fastän Mannerheim svarat honom med styrkan af en sina åsikter och förbindelser orubblig trofast och hängifven man och med den bestämdhet, som var honom så egen, stod ännu Fersen där, såsom ett monument från en annan tid, orubblig och fast.

Man kunde icke mera läsa i hans ansikte hvad som föregick inom honom. Ehuru bittert sårad af det sätt, hvarpå han, efter sin uppfattning, tyckte sig med missaktning bemött, slöt han likväl inom sig grämelsen däröfver, för att icke uppgifva sin sak och ej lämna sina känslor till spillo för stötande anmärkningar. Hans ansikte var i detta ögonblick nästan liksom hugget i marmor, det var blekare och strängare än någonsin.

Ett bittert, men stolt leende drog sig emellertid nu öfver de allvarliga dragen.

— I talen om trohet, yttrade han, historien skall en gång undersöka och pröfva de uppväxande nya släktenas trohet — och, hvad som är visst, Carl August behöfver ej mera er. Jag har icke manat eder att bryta den ed, ni gifvit honom; men försynen själf har löst er ifrån den: Carl August är icke...

Fersen drog efter andan; det syntes djupt smärta honom att fortfara. Mannerheim lutade sig fram; han visste icke, hvarthän Fersen syftade. Skulle, tänkte han ett ögonblick något afgörande ondt verkligen ha träffat kronprinsen? Att han var sjuk, kände man; men man hade nyss haft en hemlig rapport om hans förbättrade belägenhet; kunde väl någon senare underrättelse ha anländt?

Då Fersen ännu dröjde med ordet, hade ovisshet och oro tid att afprägla sig i klubbledamöternas ansikten.

Man såg likväl åtskilliga, på hvilkas läppar ett löje var nära att utbryta: dessa föreställde sig, att Fersen, själf måhända missledd, också ville missleda dem.

— Säg ut, ers excellens, — hvad har inträffat?

— Jag har ej åtagit mig något budskap till er, genmälde Fersen; jag har hitkommit såsom representant af en försvunnen tid, för att bevaka dess intressen, då guds dom slår ned öfver en ny. Se här är det budskap, som kan berätta er mer än jag vet.

Och Fersen visade med handen på Falk, hvilken, lämnande sin vän Antons sida, nu framträdde mot Mannerheim.

Falks ungdomliga, friska, manliga utseende intog alla till hans fördel, och de politiska lidelserna, som, så länge man haft endast med Fersen att göra, växlade och häftigt afspeglat sig hos dem, lämnade nu rum för mera förtroendefull uppmärksamhet.

Då Falk hunnit fram till Mannerheim, öfverlämnade han åt honom den ring, som han i Kolmården mottagit af den resande okände omeeren.

Mannerheim kastade en hastig blick på ringen.

— Hvaru — hvad? På hvad sätt har ni bekommit denna? Hvem är ni?

Falk berättade honom allt, hvad han visste, och som här är onödigt att upprepa, då läsaren redan har sig det bekant.

— Och den, som föll af hästen?

— Var kronprinsen, Carl August.

— Död?

— Död!

Vanligtvis ega politiska partier ej flera än några ganska få ädla, fullkomliga karaktärer. De flästa, som ansluta sig till vissa bestämda partifanor, ledas af detta slags ärelystnad, som förvexlar ära med äreställen och nationens väl med egna intressen. Gemenligen tro de, att hvarje utmärkelse, som gifves åt någon annan, är en orättvisa emot dem. Låtom oss inte förblanda denna ärelystnad, säger Massillon, med den, som åt staterna gifver ryktbara medborgare, skickliga och visa ministrar, tappra härförare, berömda författare och furstar, värda efterverldens pris. Duclos anmärker, att den ädla täflan och den krassa ärelystnaden skilja sig från hvarandra däruti, att den förra består uti att utmärka sig bland sina likar och söka sitt välstånd, då den senare däremot är ett omättligt behof att endast uppnå de högsta äreställen: den senare är ett brott, den förra en dygd.

Vi vilja icke söka tillämpa denna åsikt på den mannerheimska klubbens medlemmar, ehuru det väl skulle kunna göras.

Man hade störtat en gammal dynasti och uppsatt, som man hoppades, en ny; och man fruktade den förras återkomst, emedan man i sådan händelse äfventyrade sin egen ställning, hvarför man med så mycket större hängifvenhet omfattade den nyvalde, för att, på samma gång man skördade fruktena af sitt partiinflytande, äfven upprätthöll det nya statsskicket. Trots alla dessa beräkningar, hotade emellertid det nya systemet att instörta nu, då man minst förmodade det.

Guds dom, såsom Fersen uttryckte sig, hotade nu att urladda sig öfver deras hufvuden.

— Nå väl, yttrade Fersen, jag utsträcker till er ännu en gång min hand och frågar er...

I rummet härskade en så dof, hotande tystnad som ögonblicket före utbrottet af en storm. Alla kände, att man förbrat det viktigaste stödet för sin makt, och att det beslut, som man nu borde fatta, var af omätligt inflytande för riket, och naturligtvis äfven för dem alla. Ett vägrande svar på Fersens framställning innebar en framtid af osäker strid på lif och död med honom och det gamla hofpartiet, en strid, hvars utgång man icke så lätt kunde beräkna; ett medgifvande åter skulle, efter alla anledningar, blifva för 1809 års revolutionärer kanske ett nederlag för alltid. Af ganska många, både politiska och enskilda orsaker lutade de flästa öfver till det första alternativet.

— Viljen I förena er med mig, fortfor Fersen, att söka återinsätta prins Gustaf i sina orättmätigt förlorade eller beröfvade rättigheter?

Ett sorl, fullt af ovilja, lopp genom rummet; men midt igenom de om hvarandra sorlande ljuden klingade Mannerheims höjda röst.

— Aldrig, svarade han, aldrig!

Och ett: Aldrig! ljöd från hvar och en af de närvarande, liksom om detta ord på en gång gifvit uttryck åt allas känsla.

(Forts.)

"Hur svenska stålet biter" o. s. v.

Direkt från Eskilstuna importerade, E. A. Bergs prisbelönta, världsberömda, garanterade **RAKKNIFVAR:**

Nr 10. Tunn klinga, nickelrörbak	$1.00
Nr 12A. Hel klinga, ½ konk. slipad, etsad,	$160
Nr 12E. Hel klinga ½ konk. slipad, elfenbenskaft, etsad.	$2.00
Skomakareknifvar, raka och svängda,	25c.
Konstknifvar	från 40c. till $1.50
Tälj- och slaktknifvar pr st.	40c. till 90c.

Alla knifvar äro garanterade och pengarna återlämnas om de ej utfalla till belåtenhet. Insänd beloppet genom "postal note" och godset sändes pr post portofritt. Uppgif fullständig adress!

E. WIDEEN. Blackfolds, Alta.

Ref.: The Merchants Bank, Red Deer, Alta.

Prenumerera på

FREE PRESS

vestra Canadas största engelska dagliga tidning och Winnipegs ledande nyhetstidning. Dess valspråk är "frihet i handel, frihet i religion, jämlikhet i borgerliga rättigheter". Morgonupplagan kostar 50c. pr. månad, aftonupplagan 25c. pr månad. Den ägnar skandinaverna särskild nyhetsafdelning under rubriken "Scandinavian News", redigerad af C. Albin Jorss.

Canads Nordvest.

HOMESTEAD-LAGEN.

Alla sectioner med jämna nummer af kronolanden i Manitoba och Nordvest Territorierna, undantagandes 8 och 26, hvilka ej äro upplåtna för homestead eller reserverade som ved-lotter för settlarne eller för andra ändamål, kunna fås som fria homestead af hvilken person som helst, som är ensam hufvud för en familj, samt hvarje mansperson, som fyllt 18 år, till storleken af en kvartsection å 160 acres (omkring 130 svenska tunnland).

Anmälan för tillträde.

Anmälan göres personligen på landkontoret i det distrikt, där landet är beläget, eller om homestead-tagaren så önskar, må han på begäran hos "The Minister of the Interior, Ottawa", "Commissioner of Immigration, Winnipeg", eller hos respektive lokala landkontor erhålla rättighet att låta ett ombud uttaga tillträdesbeviset för honom. En afgift af $10,00 erlägges för tillträde.

Homestead skyldigheter.

Under den nuvarande homesteadlagen skola skyldigheterna fullgöras på följande sätt, nämligen:

1) Genom att minst sex månader bygga och bo på landet hvarje år under en tid af minst tre år.

2) Om fadern (eller modern om mannen är död) till en person som är berättigad att upptaga homestead, bor på en farm i grannskapet af det homestead, som af sådan person upptagits, fylles bofastskyldigheten under tiden före patentets erhållande af sådan person genom att vara bosatt hos sin fader och moder.

3) Om en nybyggare har erhållit patent på sitt första homestead, eller certifikat för utfärdet af sådant patent attesteradt i den ordning, som föreskrifves i Dominion Lands Act samt erhållit tillstånd för ett andra homestead, uppfylles skyldigheterna under tiden före patentets erhållande genom att vara bosatt på sitt första homestead.

4) Om nybyggaren har sin permanenta bostad på farm, som ages af honom i grannskapet af hans homestead, uppfylles bofastskyldigheten genom att vara bosatt uppå nämnda farm.

Med "grannskap" här ofvan menas antingen samma township eller ett därmed sammanhängande.

Homesteadtagare, som vilja tillgodogöra sig förmånerna af bestämmelserna 2, 3 och 4, måste odla minst 30 acres eller hålla minst 20 kreatur jämte erforderliga stallbyggnader, samt dessutom hafva 80 acres ordentligt inhägnade.

Hvarje homesteadtagare, som brister i att fullgöra homesteadlagens skyldigheter, riskerar att få sitt homestead annullerat och öppnat för nytt tillträde.

Begäran om patent

kan inlämnas vid slutet af de tre åren till den lokala landagenten, underagenten eller homestead-inspektören. Innan denna begäran insändes måste settlaren 6 månader förut gifva skriftlig notis till "the Commissioner of Dominion Lands", Ottawa, att han ämnar uttaga patent.

Underrättelser.

Nyanlända invandrare erhålla på immigrantkontoret i Winnipeg eller Dominion Land kontoret i Manitoba och Nordvästl Territorierna underrättelser om det land, som är öppet för tillträde, och från tjänstemännen kostnadsfria råd och upplysningar samt hjälp för att tillförsäkra sig ett passande stycke land. Tydliga underrättelser med afseende på land, skogs- kol- och mineralagarna samt om kronolanden i järnvägsbältet i British Columbia, erhålles på begäran hos "The Secretary of the Department of the Interior", Ottawa, "The Commissioner of Immigration", Winnipeg, Man., eller af alla Dominion Land agenter i Manitoba.

W. W. Cory,
Vice Inrikesminister.

N. B. — Utom dessa frihemman, hvarom ofvanstående förordning handlar finnes tusetnals acres af bördigt land tillgängligt för arrende eller köp från järnvägarna eller andra firmor.